

Frivillighetsregisternemnda

Vedtak i Frivillighetsregisternemnda 6. juni 2023

Sak 2023/292 - Stiftelsen KFUK-KFUM folkehøgskolen Nord-Norge - org.nr. 963 679 157 - klage over vedtak om å nekte registrering i Frivillighetsregisteret

Frivillighetsregisternemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, og medlemmene Shabneet K. Bains, Elisabeth Ekberg, Stian Slotterøy Johnsen og Bernard Enjolras

Sakens bakgrunn

- (1) Stiftelsen KFUK-KFUM folkehøgskolen Nord-Norge (klager) meldte 10. februar 2023 inn registrering i Frivillighetsregisteret.
- (2) Frivillighetsregisteret fattet 21. februar 2023 vedtak om å nekte registrering i Frivillighetsregisteret, med den begrunnelse at stiftelsen ikke foretar utdelinger.
- (3) Klager påklaget vedtaket 5. mars 2023. Klager viser til at stiftelsen ikke kan dele ut midler til noen andre på grunn av regelverket den er underlagt. Det vises til folkehøgskoleloven § 4 a. Videre vises det til at andre folkehøgskoler som er stiftelser er registrert i Frivillighetsregisteret.
- (4) Frivillighetsregisteret har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak og oversendte klagen med innstilling 24. april 2023 til Frivillighetsregisternemnda for behandling.

Det rettslige grunnlaget

- (5) Det rettslige grunnlaget er lov 29. juni 2007 nr. 88 om register for frivillig virksomhet (frivillighetsregisterloven).
- (6) Det følger av frivillighetsregisterloven § 3 første ledd at registrering i Frivillighetsregisteret er en rett som tilordnes registreringsenheter som driver frivillig virksomhet. Frivillig virksomhet er aktiviteter som ikke er fortjenestebasert.
- (7) Som registreringsenhet regnes alminnelig stiftelse som ikke foretar utdelinger, eller som utelukkende foretar utdelinger til frivillig virksomhet, jf. frivillighetsregisterloven § 4 bokstav b, og næringsdrivende stiftelse som utelukkende foretar utdelinger til frivillig virksomhet, jf. bokstav c.
- (8) Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

Frivillighetsregisternemndas vurdering

- (9) Stiftelsen KFUK-KFUM folkehøgskolen Nord-Norge sin klage gjelder Frivillighetsregisterets vedtak 21. februar 2023 om å nekte registrering i Frivillighetsregisteret.
- (10) For at en næringsdrivende stiftelse skal ha registreringsrett i Frivillighetsregisteret, må den utelukkende foreta utdelinger til frivillig virksomhet, jf. frivillighetsregisterloven § 3, jf. § 4 bokstav c.
- (11) Frivillighetsregisteret har lagt til grunn at klager er en næringsdrivende stiftelse og begrunnet dette med at det bare er næringsdrivende stiftelser som kan registrere seg i Foretaksregisteret, og at formålet i vedtektene ikke tilsier noe annet.
- (12) Begrepet «næringsdrivende stiftelse» er ikke nærmere definert i frivillighetsregisterloven. Frivillighetsregisternemnda legger til grunn at begrepet må tolkes i samsvar med definisjonen i lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) § 4. Her er begrepet definert slik:
- «a. stiftelser som har til formål å drive næringsvirksomhet selv,*
- b. stiftelser som driver næringsvirksomhet selv,*
- c. stiftelser som på grunn av avtale, eller som eier av aksjer eller selskapsandeler, har bestemmende innflytelse over næringsvirksomhet utenfor stiftelsen.»*
- (13) I forarbeidene til stiftelsesloven, NOU 1998:7, fremgår det av punkt 10.5:
- «Kjernen i begrepet er som nevnt at det må være tale om en virksomhet av økonomisk karakter, dvs. omsetning av varer og tjenester av økonomisk verdi. Utgangspunktet for vurderingen vil være hvordan stiftelsens virksomhet blir finansiert; gjennom på den ene side ikke-økonomiske aktiviteter, eventuelt kapitalavkastning og/eller offentlige tilskudd, eller på den annen side ved økonomiske aktiviteter.*
- Ikke enhver form for aktivitet av økonomisk karakter medfører at stiftelsen kan sies å drive næringsvirksomhet. Næringsvirksomhet foreligger først hvis aktiviteten har en viss stadighet og er av et visst omfang, slik at det er naturlig å anse den som en virksomhet.*
- Det sentrale moment i vurderingen er aktivitetenes objektive karakter. Er aktivitetene av en slik art at de objektivt sett er egnet til å gi økonomisk utbytte, er det tale om næringsvirksomhet, selv om de i det konkrete tilfellet ikke gjør det, og selv om de i det hele ikke drives med sikte på økonomisk vinning.»*
- (14) Etter Frivillighetsregisternemndas forståelse driver folkehøgskoler normalt næringsvirksomhet i stiftelseslovens og frivillighetsregisterlovens forstand, ettersom de tar betalt for sine tjenester i form av skolepenger. Ifølge klagers katalog side 7 er det mulig å få særskilt tilskudd til skolepenger uten å søke hos NAV, dersom eleven ikke kan betale selv. Denne folkehøgskolen mottar særskilt tilskudd fra staten for å tilrettelegge for disse elevenes undervisning, internatopphold og aktiviteter. Dette underbygger at klager får sine inntekter fra skolepenger og driver næringsvirksomhet.
- (15) Klagers årsregnskap for 2021 viser at 7 287 572 kroner av totalt 22 538 879 kroner er salgsinntekter. Ifølge note 1 er dette inntekter fra skolepenger. De øvrige inntektene er

ulike typer tilskudd, blant annet fra staten. Nemnda vurderer det slik at andelen salgsinntekter er av et så stort omfang og av en varighet som tilsier at klager driver næringsvirksomhet. Dette gjelder selv om klagers overskudd ikke kan gå til noe annet enn egen drift.

- (16) Stiftelsens registrering i Foretaksregisteret underbygger også at stiftelsen er næringsdrivende. Slik nemnda forstår lov 21. juni 1985 nr. 78 (foretaksregisterloven) § 2-1 jf. § 2-2 er det bare næringsdrivende stiftelser som kan registrere seg der, og næringsdrivende stiftelser er også forpliktet til å registrere seg etter nevnte § 2-1 og stiftelsesloven § 13.
- (17) Nemnda har etter dette kommet til at klager er en næringsdrivende stiftelse. Spørsmålet er da om stiftelsen utelukkende foretar utdelinger til frivillig virksomhet, jf. frivillighetsregisterloven § 4 bokstav c jf. § 3.
- (18) Frivillighetsregisternemnda har her delt seg i et flertall og et mindretall.
- (19) *Flertallet*, Martin Hennig, Elisabet Ekberg og Shabneet K. Bains, er av den oppfatning at ordlyden «næringsdrivende stiftelse som utelukkende foretar utdelinger til frivillig virksomhet», tilsier at slike stiftelser som ikke foretar utdelinger til frivillig virksomhet, ikke har registreringsrett. Dette underbygges etter flertallets forståelse også av uttalelser i forarbeidene.
- (20) I Ot.prp.nr.55 (2006-2007), side 57, fremgår det:

«Departementet viser til at å generelt stengja ute stiftingar som gjer utdelingar, vil femna for vidt, ettersom det vil gjelda stiftingar som til dømes deler ut midlar til ei foreining som driv frivillig verksemd. Difor blir stiftingar inkluderte – både alminnelege (utkastet § 4 første ledd bokstav b) og næringsdrivande (utkastet § 4 første ledd bokstav c) – som berre gjer utdelingar til frivillig verksemd.»

- (21) Videre følger det av NOU 2006:15 side 36 at;

«Arbeidsgruppen mener at avgrensningen mot næringsdrivende stiftelser bør foretas etter en del av de samme retningslinjer som for alminnelige stiftelser. Her må hovedregelen og utgangspunktet være at en næringsdrivende stiftelse ikke bør kunne få status som registreringsenhet, fordi disse per definisjon driver økonomisk virksomhet og dermed mer naturlig hører hjemme i den sektor som omfatter det private marked. Begrunnelsen på dette punkt er den samme som for å holde økonomiske foreninger utenfor, jf. pkt. 3.6.4.2: Økonomisk virksomhet ligger i utgangspunktet fjernt fra det som er typisk for frivillig virksomhet. Det bør gjelde selv om den næringsdrivende stiftelsen i det konkrete tilfelle ikke skulle forestå utdelinger.

Arbeidsgruppen vil imidlertid gå inn for å gjøre et unntak for næringsdrivende stiftelser som foretar utdelinger, forutsatt at slike utdelinger ikke skjer til enkeltpersoner, men utelukkende til enheter som driver frivillig virksomhet. Dette bør etter arbeidsgruppens oppfatning gjelde uavhengig av om den enheten som mottar utdelingen er et selvstendig rettssubjekt eller ikke, dvs. uavhengig av om den enheten som mottar utdelingen kan registrere seg i frivillighetsregisteret, jf. kravene til registrering etter utkastet § 4.»

- (22) Flertallet forstår forarbeidene og ordlyden i forskriften slik at begrunnelsen for å tillate registrering av næringsdrivende stiftelser i noen tilfeller, er at frivillige virksomheter har

valgt å organisere seg slik at enkelte aktiviteter skjer igjennom en næringsdrivende stiftelse, men at utdelinger går til enheter som driver frivillig virksomhet.

- (23) At næringsdrivende stiftelser må praktisere utdeling til frivillig virksomhet for å kunne regnes som en registreringsenhet med registreringsrett i Frivillighetsregisteret, underbygges etter *flertallets* vurdering også av sammenhengen med regelverket. Det fremgår av frivillighetsregisterloven § 4 bokstav b at «[s]om registreringsenhet regnes alminnelig stiftelse som ikke foretar utdelinger, eller som utelukkende foretar utdelinger til frivillig virksomhet». Dersom lovgiver hadde ment at også næringsdrivende stiftelser som ikke foretar utdelinger skulle regnes som registreringsenhet, ville det etter *flertallets* syn fremgå av ordlyden.
- (24) På bakgrunn av ordlyden, forarbeidene og systembetraktninger, har *flertallet* kommet til at næringsdrivende stiftelser som ikke foretar utdelinger til frivillig virksomhet, ikke har registreringsrett i Frivillighetsregisteret.
- (25) Stiftelsens formål er ifølge vedtektene § 2 «å drive KFUK-KFUM Folkehøgskolen Nord-Norge etter de retningslinjer som er gitt i gjeldende Lov om Folkehøgskoler». Ifølge § 6 kan overskudd og egenkapital bare anvendes til stiftelsens formål. Ettersom formålet er å drive folkehøgskole, er det *flertallets* vurdering at stiftelsen ikke foretar utdelinger.
- (26) Klager er dermed ikke en registreringsenhet. *Flertallet* har på denne bakgrunn kommet til at klager ikke oppfyller vilkårene for å registrere seg i Frivillighetsregisteret.
- (27) Klager har vist til at andre folkehøgskolen er registrert i Frivillighetsregisteret. *Flertallet* forstår dette som en anførsel om usaklig forskjellsbehandling. *Flertallet* bemerker at det må foretas en konkret vurdering av den påklagde saken, og utfallet av søknaden vil bero på om lovens krav er oppfylt. *Flertallet* forstår det slik at det kan være forhold som tilsier ulik behandling av ulike folkehøgskoler, ettersom Frivillighetsregisteret har forklart at det kan være folkehøgskoler med en annen utforming av vedtektene. Frivillighetsregisteret har også nevnt at det kan være feilregistreringer. Slike feilregistreringer er uheldig, men kan ikke føre til at organisasjoner som ikke oppfyller vilkårene for registrering, kan registreres.
- (28) *Flertallet* har på denne bakgrunn kommet til at klager ikke oppfyller vilkårene for å registrere seg i Frivillighetsregisteret, og klagen tas følgelig ikke til følge.
- (29) *Frivillighetsregisternemndas mindretall, Bernard Enjolras og Stian Slotterøy Johnsen*, har kommet til et annet resultat enn nemndas flertall.
- (30) *Mindretallet* mener at ordlyden frivillighetsregisterloven § 4 bokstav c, «næringsdrivende stiftelse som utelukkende foretar utdelinger til frivillig virksomhet», må tolkes i lys av forarbeidene. Mindretallet viser her til uttalelser som gjelder aksjeselskaper. Ettersom ordlyden om aksjeselskaper i frivillighetsregisterloven § 4 bokstav d er tilsvarende som for næringsdrivende stiftelser i bokstav c, har uttalelsene relevans også for forståelsen av vilkåret i bokstav c. e. I NOU 2006:15 s.37-38 står følgende:

««I praksis er det imidlertid en del aksjeselskap som typisk er opprettet av en forening/forbund/stiftelse, som bør kunne være registreringsenhet i frivillighetsregisteret, jf. foran, og som har til formål nettopp å finansiere eller realisere den ideelle, frivillige virksomhet.»

(31) Videre står det at:

«Arbeidsgruppen velger på denne bakgrunn å la det avgjørende kriterium for at et aksjeselskap skal kunne få registrere seg være det samme som for alminnelige utdelingsstiftelser og næringsdrivende stiftelser, jf. pkt. 3.6.4.3: Om enheten – i dette tilfellet aksjeselskapet – utelukkende foretar utdelinger til frivillig virksomhet. jf. utkastet § 4 første ledd bokstav d. Aksjeselskap som foretar utdelinger til enkeltpersoner omfattes dermed ikke av unntaket. Det gjør heller ikke aksjeselskap som foretar utdeling til andre selskaper og annen fortjenestebasert virksomhet.

Om vilkårene for unntaket foran er oppfylt i det konkrete tilfellet vil måtte bedømmes konkret av registerførereren. Det må tas utgangspunkt i aksjeselskapets vedtekter. Dersom det er tatt inn vedtektsbestemmelser som foran nevnt, vil det utgjøre en sterk indikasjon på at vilkåret for unntaket er oppfylt. Hvis det ikke er inntatt slik vedtektsbestemmelse, må aksjeselskapet sannsynliggjøre på annen måte at det ikke foretar utdelinger til annet enn frivillig virksomhet.»

(32) Videre står det i Ot.prp. nr. 55 (2006-2007) s. 56 at:

«Føresetnaden er at eventuelle utdelingar berre går til den frivillige verksemda, jf. forslaget § 4 første ledd bokstav d.»

(33) *Mindretallet mener at formuleringen «eventuelle utdelingar» indikerer at formålet med § 4 d i frivillighetsregisterloven er å avgrense registreringsretten mot aksjeselskap som foretar utdelinger til annet enn frivillig virksomhet, og ikke å avgrense mot aksjeselskap som er etablert for å realisere formålet i en frivillig virksomhet, ref. formuleringen i NOU 2006:15. Tilsvarende må gjelde for næringsdrivende stiftelser som er etablert for å realisere formålet i en frivillig virksomhet.*

(34) *Stiftelsen KFUK-KFUM folkehøgskolen Nord-Norge har et formål om å drive folkehøgskole og kan etter folkehøgskoleloven § 4 a ikke dele ut midler eller ta utbytte. Alle offentlige tilskudd og elevbetalinger skal komme elevene til gode. I tillegg følger det av stiftelsens vedtekter § 7 at overskudd og egenkapital bare kan brukes til stiftelsens formål. Gjennom vedtektene er det dermed sannsynliggjort at stiftelsen ikke foretar utdelinger til annet enn frivillig virksomhet.*

(35) *Mindretallet viser til at flertallet i styret i Stiftelsen KFUK-KFUM folkehøgskolen utpekes av forbundsstyret i Norges KFUK-KFUM, at ansettelse av rektor ved skolen skal skje i samråd med generalsekretær i Norges KFUK-KFUM og at forbundsstyret i Norges KFUK-KFUM skal godkjenne opphør av skolens drift og eventuelt salg av skolens eiendom. Mindretallet mener dette tyder på at drift av folkehøgskolen er en del av formålsrealiseringen for Norges KFUK-KFUM.*

(36) *Videre mener mindretallet at det framstår svært urimelig at stiftelsen nektes registrering. Slik mindretallet ser det vil et eventuelt overskudd i stiftelsen utvilsomt komme frivillig virksomhet til gode og utdeling til formål som ikke er frivillig virksomhet er utelukket gjennom vedtektene. Sterke rimelighetshensyn taler derfor for å gi klager medhold.*

(37) *Mindretallet har på denne bakgrunn kommet til at klager oppfyller kravet i forskriften § 4 bokstav c.*

Konklusjon

- (38) Frivillighetsregisternemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Frivillighetsregisterets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent, og har ingen signatur.